

زنانه شدن بی کاری و فقر در سیرجان

سمیرا سرچمی

گزارش

شاغل بوده توانسته‌اند شغل خود را در پاییز ۱۴۰۱ همچنان حفظ کند. مابقی یا بیکار شده و یا از جمعیت فعال اقتصادی خارج شده‌اند. براساس آخرین آمار منتشر شده از وضعیت بازار کار؛ کل جمعیت حاضر در سن کار (۱۵ ساله و بیشتر) در پاییز سال گذشته ۶۳ میلیون و ۸۸۶ هزار نفر برآورد شده که از این تعداد ۲۶ میلیون و ۲۰۷ هزار نفر تمایل به کار کردن دارند. بر همین اساس نرخ مشارکت اقتصادی در اقتصاد ایران ۴۱ درصد است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد از ۲ میلیون و ۱۳۶ هزار نفر از جمعیت فعال اقتصادی کشور نتوانسته‌اند برای خود شغلی دست و پا کنند. به عبارت دیگر از هر صد نفری که در تمایل به کار کردن داشته، حدود ۸ نفر نتوانسته شغل پیدا کند، در نتیجه نرخ بیکاری در پاییز سال گذشته ۸,۲ درصد بوده است.

سیرجان کجا ایستاده؟

چه عواملی باعث شده که وضعیت شغلی زنان در اقتصاد ایران بی ثبات باشد؟ آیا قبل از فیلتر شدن فضای اجتماعی وضعیت اشتغال زنان بی ثبات و ناپایدار بود؟ بی‌ثباتی شغلی به چه معناست؟ و چقدر می‌تواند به ضرر و زیان توسعه اقتصادی یک کشور منجر شود؟ افزایش تورم بازار کار را برای زنان به چه سمت و سویی خواهد برد؟

سیرجان در کجای این نمودار است و وضعیت زنان سیرجانی چطور است؟ شهری که زنان در مشاغل زیادی مثل پسته‌چینی، گلیم و قالی‌بافی، دوزندگی به طور سنتی فعال بوده و در مشاغل جدیدتر نیز حضور دارند.

اقتصاد ایران را می‌توان به بخش‌های مختلف اقتصادی شامل صنعت و معدن و نفت و گاز و خدمات تقسیم بندی کرد. و با توجه به ماهیت هر بخش موضع فعالیت زنان و مردان در آن متفاوت است. به گونه ای که در بخش های صنعت و معدن و نفت و گاز و کشاورزی سهم اشتغال مردان به نسبت زنان بالاتر است و در بخش خدمات این نسبت تقریباً برابر می‌شود.

یکی دو سالی است که پدیده‌ی تکدی‌گری در سیرجان به سمت و سوی زنانه شدن هرچه بیشتر رفته است. به جز موارد زیادی که سر چهارراه های شهر مشاهده می‌شود، دستفروشی زنان نیز از همیشه بیشتر شده و حتا اخیراً دیده شده که در کنار اغذیه فروشی های برخی زنان که سر و وضع مناسبی هم از نظر لباس دارند، از مردم درخواست خرید پنیر و تخم مرغ و... می‌کنند! اگر برای این ماجرا بخواهیم علت یابی کنیم باید بگوییم که این پدیده همزمان شده با این ماجرا که از دو سال گذشته تا سال جاری حدود ۵۰ درصد از زنان بیکار به غیرفعال تبدیل شده‌اند. این جریان می‌تواند بیانگر آن باشد که تعداد قابل توجهی از زنانی که در جست‌وجوی شغل بوده‌اند، از یافتن شغل موردنظر خود ناامید شده و از تلاش برای شاغل شدن دست کشیده‌اند. انتقال ۴۹/۴ درصدی مردان بیکار به وضعیت شاغل در بازه زمانی مذکور، بیان‌کننده وجود شکاف قابل توجه شغلی میان مردان و زنان و همچنین فراهم نبودن بستر مناسب برای اشتغال زنان است.

براساس یک گزارش، وضع فعالیت غیرفعال مرد و زن با مقدار ۹۱/۴ درصد از تابستان ۱۴۰۰ به تابستان ۱۴۰۱ دارای بیشترین میزان پایداری در وضع فعالیت است. ولی برای مردان، وضع فعالیت شاغلان با میزان ۹۰ درصد و برای زنان وضع فعالیت غیرفعال با میزان ۹۵/۱ درصد دارای بیشترین ماندگاری در وضع فعالیت است. کمترین ثبات در وضع فعالیت نیز مربوط به بیکاران با مقدار ۳۴ درصد است. این میزان برای مردان ۳۲/۳ درصد و برای زنان ۳۷/۳ درصد است. شرایط شغلی زنان در ایران همواره تحت‌تاثیر سیاست‌ها و جریان‌ات مختلف چه در سطح کلان جامعه زمانی که توسط سیاستمداران به تصویب رسیده و چه در سطح خرد مثل دستور شوهر، پدر و... برای سر کار رفتن و خانه‌نشینی دچار نوسانات و بی‌ثباتی در بازار کار بوده است. روزنامه دنیای اقتصاد در گزارشی تازه از این بی‌ثباتی نوشته و مقایسه‌ای انجام داده از وضعیت اشتغال شاغلین مرد و زن در پاییز ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱. تنها ۶۲ از زنانی که در پاییز سال ۱۴۰۰